

ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

Викладач: к.пед.н., доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти
Базима Наталія Вадентинівна

Кафедра: соціальної педагогіки та спеціальної освіти (факультет СПП ЗНУ, корпус 8, вул. Гоголя, 118, ауд. 219)

E-mail кафедри: socialped@ukr.net

E-mail викладача: nata2310@ukr.net

Телефон кафедри: (061) 228-76-45

Інші засоби зв'язку з викладачем: *Viber, Telegram, Moodle*. Номер на сторінці курсу в *Moodle*

Освітня програма, рівень вищої освіти:	Логопедія Бакалавр						
Статус дисципліни:	Вибіркова						
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2024-2025	Рік навчання	3	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 14 Практ. заняття – 28 Самос. робота – 58			
Вид контролю:	Залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11420						
Консультації: особисті – вівторок, з 11:00 до 13:00, VIII корпус, ауд. 219; дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю Запис на консультації через <i>Viber, Telegram</i>							

ОПИС КУРСУ

Курс «Логопедична робота з дітьми з розладами аутистичного спектру» пропонується студентам на вибір у першому семестрі четвертого року навчання та призначений для набуття компетентностей у сфері логопедичної роботи з аутичними дітьми, оволодіння загальними методичними підходами та формування конкретних практичних умінь, необхідних для здійснення корекційної логопедичної роботи з цією групою дітей

Метою курсу є набуття компетентностей у сфері логопедичної роботи з аутичними дітьми, оволодіння загальними методичними підходами та формування конкретних практичних умінь, необхідних для здійснення корекційної логопедичної роботи з цією групою дітей.

Завдання курсу:

- ознайомлення з історією вивчення аутизму як самостійного порушення розвитку;
- формування уявлення про ранню комплексну діагностику розладів аутистичного спектру та її необхідність;
- ознайомлення з основними принципами світових методик корекції РАС;
- засвоєння знань про специфіку розвитку усного мовлення у аутичних дітей.
- засвоєння методик з запуску мовлення у логопедичній роботі з немовленнєвими дітьми.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- ✓ розуміти специфіку логопедичної роботи з дітьми з РАС;
- ✓ оволодіти навичками ранньої комплексної діагностики розладів аутистичного спектру;
- ✓ ознайомитися з основними принципами світових методик корекції РАС;
- ✓ засвоїти методики «запуску» мовлення у логопедичній роботі з немовленнєвими дітьми

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних та групових завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11420>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: експрес-тестування під час аудиторних занять; термінологічні диктанти; виконання практичних завдань; усні відповіді; контрольні тестування по закінченню вивчення розділів.

При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю. Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання пропущених завдань (теоретичних та практичних), що фіксується у вигляді конспекту та проводиться усне опитування щодо вивчених тем.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: залік.

Практична частина заліку (max 20 балів) Практична частина заліку: вирішення задач з корекції та розвитку мовлення у дітей з РАС. *Теоретична частина заліку – підсумкове тестування на платформі Moodle (max 20 балів).*

Концепція викладання

У даному курсі мета викладача – створити комфортне середовище для вашого навчання. Протягом семестру очікуємо від вас на постійний зворотній зв'язок – будемо раді вашим запитанням, відгукам, критиці та пропозиціям. Передбачається, що наш з вами діалог буде здійснюватися під час аудиторних занять та на платформах Moodle або Zoom, а також додатково ви можете використовувати електронну пошту, Viber, Telegram (номер на сторінці курсу в Moodle).

Під час листування, особливо на початку навчання, вкажіть номер групи та назву дисципліни. І, звичайно, власне ім'я та прізвище. Ваша робоча адреса електронної пошти має містити ваші справжні прізвище та ім'я. Дана вимога пов'язана з великою кількістю студентів, з якими викладач веде листування протягом семестру.

Якщо у вас виникають складнощі при виконанні завдань, обов'язково дайте знати викладачу, не чекайте кінця семестру).

У кожного завдання передбачено певний дедлайн. Терміни виконання завдань ви побачите на сторінці курсу в Moodle. Якщо ви не встигаєте з поважних причин – ви маєте попередити викладача, і ми з вами домовимось про наступний дедлайн. Але не зволікайте, намагайтеся

встигати виконувати завдання вчасно, для попередження виникнення ефекту «снігової кулі»)).
При оформленні письмових робіт ви маєте перевірити орфографію та дотримуватись певних вимог щодо оформлення робіт. Означені вимоги ви також знайдете на сторінці курсу в Moodle. При виконанні робіт дотримуйтесь академічної доброчесності (див. стор. 9).
Для успішного навчання, під час аудиторних або дистанційних занять намагайтеся виявляти активність, брати участь в обговоренні проблемних питань; вносьте свої пропозиції та ставте запитання, на які ми спільно знайдемо відповіді!
Під час занять он-лайн мають бути увімкнені екрани. Потурбуйтеся, також, про навушники та мікрофони. Он-лайн заняття проводитимуться на платформі Zoom. Завчасно встановіть означений додаток на ваш пристрій. Бажано використовувати комп'ютер або ноутбук. Посилання на заняття ви будете отримувати на свої електронні адреси або у групи Viber, Telegram.
Деякі завдання передбачають роботу в мікрогрупі. Це може бути від 2 до 5 учасників. Зверніть увагу – склад мікрогруп може бути довільний (за вашим бажанням) та нормований (за призначенням викладача). Під час роботи у мікрогрупі намагайтеся розподіляти обов'язки рівномірно. Доцільно обирати/призначати <i>відповідального</i> за виконання певного завдання. Це дозволить вам навчитись ефективно працювати в команді!
Свої оцінки (бали) ви можете побачити на сторінці курсу в Moodle (на сторінці курсу у вкладці «Цей курс» ви знайдете «Журнал оцінок»). Якщо вам необхідні будуть пояснення – звертайтеся до викладача.
Додаткові бали можна отримати за наукову студентську роботу, яка передбачає проведення дослідження у межах тематики курсу та підготовку до публікації у наукових збірках або до участі у конкурсі студентських наукових робіт. Детальніше про наукову роботу можна дізнатися у мене під час консультацій.
Крім того, додаткові бали можна отримати за здобутки неформальної освіти. Положення ЗНУ про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, за посиланням http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznachennya_rezul_tat_v_navchannya_otrimanikh_u_neformal_n_j_osv_t_.pdf

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Види і зміст поточних контрольних заходів

Види і зміст поточних контрольних заходів.

№ змістовного модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1. Поняття та симптоматика РАС	Теоретичне завдання – тестування	Питання для підготовки: Етапи становлення науки. Перше використання поняття «аутизм». Період формування поняття «дитячий аутизм». Відмінності в описі дитячого аутизму за Каннером та Аспергером. Головні групи аутизму за О.С. Нікольскою. Діагностичні критерії МКБ та DSM. Методики комплексного обстеження дітей з РАС.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	5
	Практичне завдання – скласти порівняльну характеристику розвитку нормотипової дитини та дитини з РАС	Вимоги до виконання та оформлення: завдання має бути виконане у табличному вигляді, у робочому зошиті.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - якість порівняння (2 б.); - самостійність виконання (1 б.); - творчий підхід у виконанні (5б.).	10
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
2. Методики корекції РАС, які використовуються в світі.	Теоретичне завдання – тестування	Питання до підготовки: підходи, на які поділяються методики. Основні принципи та задачі АВА – терапії. Її плюси та мінуси. Навчання опорним навичкам (PRT), його основні переваги. Завдання, принципи та цілі методики TEACCH. Цілі методики RDI. Ігри, які відповідають принципам RDI. Задачі, які характерні для метода DIR Floortime.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет соціальної педагогіки та психології
Силабус навчальної дисципліни

	Практичне завдання: есе на тему за вибором: «Нетрадиційні методи корекції РАС» або «Особливості сенсорного сприйняття при аутизмі»	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 6 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle . Обов'язково – посилання на використані джерела розкритті	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (3 б.); - повний обсяг виконання (4 б.); - виділення головного, суттєвого при теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (3 б.) - творчий підхід у виконанні (5 б.).	10
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
3. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з РАС	Теоретичне завдання - тестування	Питання до підготовки: Вербальна та невербальна комунікація .Мутизм (відмова від мовлення). Ехолалія та її види. Чотири групи дітей з ступенем тяжкості та характеру вторинних порушень мовленнєвого розвитку за О. Нікольською. Розвиток імпресивного мовлення у дітей з РАС	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	5
	Практичне завдання - написання есе за темою на вибір: «Робота з карточками PECS» або « Навчання читання глобальним способом»	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 4-5 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle . Обов'язково – посилання на використані джерела.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); -якість виконання навчального завдання (2 б.) -самостійність виконання (2 б.); творчий підхід у виконанні (2 б.).	10
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
4. Специфіка логопедичної роботи з немовленневими дітьми з РАС	Теоретичне завдання - тестування	Логопедичні діагнози, які часто супроводжують дітей з РАС. Дизартрія та її форми. Артикуляційна диспраксія та її види (кінетична, та кінестетична. Поняття стереотипій у мовленні і словесних штампів.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	5
	Практичне завдання – підготувати	Вимоги до виконання та оформлення: Передбачається виконання або у вільному стилі (вручн	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями:	10

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет соціальної педагогіки та психології
Силабус навчальної дисципліни

	пам'ятку - пораду для батьків на тему «Як розвинути мовлення дитини»	або за допомогою комп'ютерної техніки)	- своєчасність виконання (2 б.); - якість виконання (4 б.); - самостійність виконання (2 б.); творчий підхід у виконанні (2 б.).	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль.

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
	Теоретичне завдання – тестування.	<p>Етапи становлення науки. Перше використання поняття «аутизм». Період формування поняття «дитячий аутизм». Відмінності в описі дитячого аутизму за Каннером та Аспергером. Головні групи аутизму за О.С. Нікольскою. Діагностичні критерії МКБ та DSM. Методики комплексного обстеження дітей з РАС.</p> <p>Підходи, на які поділяються методики. Основні принципи та задачі АВА – терапії. Її плюси та мінуси. Навчання опорним навичкам (PRT), його основні переваги. Завдання, принципи та цілі методики TEACCH. Цілі методики RDI. Ігри, які відповідають принципам RDI. Задачі, які характерні для метода DIR Floortime.</p> <p>Вербальна та невербальна комунікація. Мутизм (відмова від мовлення). Ехолалія та її види. Чотири групи дітей за ступенем тяжкості та характеру вторинних порушень мовленнєвого розвитку за О. Нікольською. Розвиток імпресивного мовлення у дітей з РАС.</p> <p>Логопедичні діагнози, які часто супроводжують дітей з РАС. Дизартрія та її форми. Артикуляційна диспраксія та її види</p>	Тестування передбачає надання відповідей на 40 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	20

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет соціальної педагогіки та психології
Силабус навчальної дисципліни

		(кінетична, та кінестетична. Поняття стереотипів у мовленні і словесних штампів.		
	Практичне завдання – вирішення задач з корекції та розвитку мовлення у дітей з РАС	Практичне завдання виконується під час проведення заліку. Передбачається письмове вирішення чотирьох корекційних задач. За кожну правильно вирішену задачу нараховується по 5 балів. Зміст задач подано в залікових білетах. На виконання практичного завдання відводиться 1 год. 20 хв. Приклади задач та зразки їх вирішення розміщено у силабусі дисципліни.	Максимальна кількість балів (по 5 за кожну задачу) нараховується за такими критеріями: - правильне вирішення (2 б.); - надання декількох варіантів вирішення ситуації (1 б.); - зазначення ресурсу, необхідного для вирішення ситуації (1 б.); - аналіз ситуації з позицій різних учасників педагогічного процесу (1 б.).	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі наявності поважної причини для пропуску заняття або невиконання завдань у встановлений термін, передбачається відпрацювання студентом пропущеного матеріалу протягом наступних двох тижнів, або за домовленістю з викладачем.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі учасники навчального процесу дотримуються академічної доброчесності. Під час виконання письмових видів робіт або під час підготовки виступів, які передбачають самостійне опрацювання літературних та інших джерел плагіат не допускається. Використання всіх теоретичних матеріалів передбачає обов'язкове посилання на офіційне джерело (автора). Виявлення плагіату стає підставою для незарахування виконаної роботи.

Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу **user123@gmail.com** *не приймаються!*

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу

